

کون مالک کون و مکان - ماشاء اللہ کاحول و کاقوة الاله العالی العظیم

223

طبایات امیری

1044

یعنی

مجموعہ قصاید معتب

مطبوعہ پبلک سٹیٹیم پریس بیرون دی گلیٹ سبزنٹنڈی روڈ فیروز پور شہر

عزیزِ حال

غزورِ حُسنِ مگر اجازت نہ دوائے گل | کو پر شے سبھی عندِ نصیبِ شیدا را
 خاکسارانِ جہاں را بختارت منکر | آ تو چہ وانی کہ درین گرو سوائے باشد
 من بندہ نہ سخن سنج است نہ سخن فہم - و نہ از حُسنِ شعر خبر وارو - فقط
 از حُسنِ اتفاقِ صحبتِ چند اربابِ علم نصیب شد و قدرے مستفیض
 گشت بچپنا کہ عادتِ خوشہ چہین است - چوں بفضیل ایز و مشعلِ صحبت
 بزرگانِ دین و اولیائے کرام و علمائے عظام و اربابِ علم - و چو در عیش
 نصیب را میسر آید یک نظر شاں حلقہ نشین را از دولتِ سعادت و
 فیوضِ علم متمتع میکند بل کیما میکند - شعرہ

یک زمانہ صحبتت با اولیا
 بہتر از صد سالہ طاعتت بے ریا
 درین باب شیخِ سعدی علیہ الرحمۃ مثالے از گلِ حمام خوب

آوردہ -

گلِ خوشبوئے در حمامِ روزے
 رسید از دستِ محبوبے بہستم

بدر گفتم تو مشکلی یا غنبری

کہ از بونے دل آویز تو مستم

بگفتا من گل تا چہ پند بودم

ولیکن مدقے با گل گشتیم!

چمالی ہمنشیں ور من اثر کرو

وگر نہ من ہماں خا کم کہ ہستم .

در بارہ انساں کہ اشرف المخلوقات است چو گویم حیوان ہم ز اثر صحبت

نیکال اصلاح یافتہ میشود۔ شعر۔

سگ اصحاب کہت روز سے چند

پئے نیکال گرفت مروت شد

ایں خاکسار بہ زمانہ طالب علمی مدتے قلیل در صحبت استادان

کمال وارباب کمال بسر نمود و یک جرغہ از بحر فیوض شال چشید۔ نہ ہستم

کہ زمانہ رفتنی و گزشتنیت۔ و انجام کار جدائی و فراق آرد و صحبت انجام

ورنہ از سر حظیہ فیض شال سیر بودے۔ و کلبہائے بوقلموں از چنستان

کمال شال چیدے۔ شعر۔

حیف کہ در چشم زون صحبت یار آفرشد

روئے گل سیر نہ دیم بہار آفرشد

دیدار و دوستانِ موافقِ نیت است

چوں یافتیم حیف بود گریز کنیم !
 یادِ این بزرگانِ فضلِ تابِ بیک لفظ و بیک دم از قلمِ خوشنود۔ ایں و نیائے
 پیرِ زالِ بانگے عہدِ خورِ بسر نے پرورد۔ و نیاسر سے فانیست نہ کہ منزلِ گہر
 مقصود ہر کسے رختِ خورِ بستہ بر بانگِ جریں رواں نظر می آید۔ شیخ
 سعدی علیہ الرحمۃ چہ خوش فرمود است۔

و نیاز نیست عشوہ وہ و واسال و لے

بانگِ بسر نے پرورد و عہدِ شوہری

ایں پنج فوہبتت کہ پرورد می زند

فوبتت بد بخر سے بگزار می و بگذری

بانیل شیراز ہم جیانت ایں عالم را بہ بانگِ جریں فافلا تشبیری و ہر و فرماہید۔

کس ندانست کہ منزلی گہر مشغول کجا است

ایں قدر نسبت کہ بانگِ جریں می آید

نشاط کہ یکے از مشاعرِ شعرائے ہند است وریں باب میگوید

شعر

کہر باندھے ہوئے چلنے کو یاں سب یار بیٹھے ہیں

بہت آگے گئے باقی جو ہیں تیار بیٹھے ہیں

نہ چھڑے نگہت باو بہاری چل راہ لگ اپنی !
 تجھے اٹھکیدیاں سو جھے ریں ہم ہزار بیٹھیں
 ایل نیرگان واجب التعظیم راہ اسمائے گرامی جناب مرزا عبد الغنی
 صاحب متخلص بہ ارشد گورگانی و بلوی مرحوم و شمس العلماء قاضی فاضل بلوی
 محمد حسین صاحب مرحوم پریشین پروفیسر فورمن کراچی کالج لاہور
 مصنف ارغمال اجباب یاد میکنم۔

من بندہ گرچہ نسبت با اکابر و اولے خورا از زمرہ بدنام کنندہ
 نگو نامے چند می شمارو۔ ^{است} نسبت خاک را با عالم پاک۔ مثال من بندہ مثل
 شخصیت کہ از سفرہ یمنائے کریمیاں رتقے پروارو۔ جذبات از قلب سحرآم
 جوش زو و این مجموعہ چند اشعار بالفاظ شکستہ و جملہ ہائے غیر مربوط نتیجہ آل
 کیفیت است کہ در سر شوریدہ پیدا میشود۔ ورنہ کجا اسیری بے بغاوت
 و کجا حس شاعری۔ بسین تفاوت رہ از کجا است تا کجا انسان عاجز بر بیچ
 چیز قادر نشود۔ و بیچ چیز حاصل نشود تا وقتیکہ فضل ایزد شمالی عال نشود۔
 کسے چه خوب گفتہ۔

اشعار

کسند فکر کے باآسماں در سید
 کہ زور لطف خدائش سیر نشد

ہزار و ام بکتر و صید گیر خیال
 بہ باز تا چہ رسد پشت ہم اسیر نشد
 ہزار خامہ مشکیں بہ لوح ساوہ براند
 دریغ کو دک ناواں خیر و دیر نشد
 چہ شاخہا کہ سہی قد شدند نازک و دست
 بجز خدنگ یکے زانیہاں چو تیر نشد
 چہ مایہ گلگیر پینی نمود تروستی
 نہ ساخت ساغر کے تا گیش خیر نشد
 چہ گزاف با کہ سخنوراں نہ ووند
 من و خدا کہ یکے حرف و لپہ نہ نشد
 بوخیزہ آنکہ خدا نمانہ حکم فرماید
 کسے بنا رہیاں قاور و قدیر نشد

کہش حسد و رقابت در ہر زمان و مکان مشتعل شدہ شعرا کے منقذین و
 متاخرین وریں باب شکی نظر می آید۔ عرفی کا از مشاہیر علم است۔ ہم از
 طرز رقیبان خود شکایت می کند۔ شر۔

عرفی دو چیز می شکند قدیر شررا
 تحسین نامت و سکوت سخن شناس

چوں با اکابر شعرا صورت حال این است۔ من بندہ کجا از طعن و تشنیع
و حرف گیری شال محفوظ و معقول میشود۔ شعر۔

بہتر چشم عداوت بزرگتر عیب است
نگل است سدی و در چشم و شمال غار است

این بندہ عاجز کم علم و بے لبناعت است۔ جہالت خود را پیش اہل
کمال و ذوق بعد عجز می نہد۔ و التماس وارو کہ از نقایس و استقام و اغلاط
مجاورہ اعراض فرمایند تا بیدل نشود۔ از خوردن خطا از بزرگان عطا۔

شعر۔ مابدان منزل عالی نتوانیم رسید

ہاں مگر لطافت شما پیش نہد گمانے چند

دریں راوی پُر خطر بے تلاید سفر کردن نشاید۔ نظر بر این اقوال
مدوال قدم برداشتم۔ ام۔ ہرچہ با و ابا و ما کشتی در آب انداختیم۔

شعر

مشکلے نیست کہ آساں نشود

مرو یا یک کہ ہر آساں نشود

و السلام

پناز مندا سیری

حمد باری تعالیٰ

کرد پیدای بہر تسبیح بندگی را
 باز قسم کرد و در جہاں قوم و ملل را
 چیز ہائے گوناگون شرب و اکل را
 نیست بجائے اندر ان لطف و عقل را
 کار ہا را تا دید زیب و شغل را
 از رہ شفقّت فرستاد است کل را
 و او مارا بے طلب خیر الرسل را
 در عمل تا آورد روز ازل را
 تا بعد ساز و زبند خیر العمل را
 و رنگ و وارو بشر را و نمل را
 نیست چارہ اندر ان عذرو عقل را
 عجب باید کہ روا دارو اجل را
 و وقوع آرو جمع خیر الامل را
 او قبیل است کہ روا دارو نمل را

حمد بجد مر خدائے غزوجل را
 افس کل را ابتدا از نفس واحد
 آفریدہ آسمان و ہم زمین را
 اختلاف را خلق نمود بہر تزیین
 مبدیہ ضد و خلاف است و جہاں را
 بہر رشد و انتباہ مردمان ہم
 از کمال رحمت چو ذات پاک بخوشید
 بندگال را ہم ز وسعت منقسم کرد
 خیر و شر را آفریدہ بہر تفریق
 او محیط کائنات است تا بہا ہی
 کار او مبنی بہ حکمت و تدبیر
 او عظیم است و حکیم است و شفیق است
 کار ساز ما ب فکر کار ما است
 اختیار شدہ شاہاں و گد لہرا

کس نہ فہم لہا مکان و علم نیریل را
 او قدر کرد است کثیر و ہم اقل را
 و در گذر از بندہ و ہم رمل را
 بودے ورنہ میسر بودہ جہل را
 او بر اندازد و تدابیر و عمل را

او مشورہ از مکانی نازمان است
 کسب و نیار سعی گر چہ کلید است
 علم قرآن پس مفید و ناگرہیر است
 این سعادت جز بتبادہ خدا نیست
 تا اور مطلق تقدیر است و سبب

بس طویل است ماجرا و عمر کوتاه

نہ استیری کار دنیا و مشغلی را

۲

حمد باری تعالیٰ

ببین شکستہ توئی بس رحمانی
 کنی و ستگیری و خود را نمائی
 تو آئی فرود بسبح الدعائی
 ز جانم قریبی مرا جانفزدائی
 کہ لازم بہ عبد است رحمت برائی
 تو رحمت علی الناس کنی رہنمائی

مرا تو قریب است بوقت ندائی
 بوقتیکہ جملہ خلیل منقطع شد
 شبانکہ کہ مردم بخوابند بر عظمت
 تو اقرب بین است ز جلی الودیدی
 شوم حاضر و رکبت پنجگانہ
 بہ مومن و کافر سہ را خدائی

نہ پیم تفاوت بہ بیست کذائی
 کفیل و مستبب و حاجت روانی
 زیر کائنات ہم کنی کے جدائی
 سر آید بہ حمدش پے کبرائی
 مرا اولیائی بذیر قبائی
 معاذی توئی مونسى تا خدائی
 کنی مطمئنم بہ قلم جو آئی
 بہ چمن است رونق ازین آشنائی
 چہ خوش دلپذیری عجب دلربائی
 ز رحمت بکن و رگزار خطائی
 کہ سبق است لائق طوار غلامی
 بگفتی لجن و بشر ماسوائی
 ولا کے روا است بے اعتنائی

ہدیرو بہ مسجد ہر صومہ و مندر
 بعالم تو بخشی ہمہ چیز مطلوب
 برنج و بر اجت بخلوت و عبوت
 نہ بھی کہ ہر ذرہ کائیت نش
 تو بخشی کنی عاشقان راز غیرت
 بہ کرب و شدت بوشت دعوت
 بذکرت کنم قلب زندہ بہر دم
 تو وادی بہ گل حسن و نالہ بہ بلبل
 توئی عاشق و ہم تو معشوق ہستی
 منم عرق غصیاں ز سر تا باپا تم
 میندار کہ توبہ شکستی تو صد بار
 بدی کنز معنی شدی جلوہ آرا
 بہت کہ چنداں شفیق است و منم

اس سیری بکن سخن کوتاہ و ریں باب

کہ پیشیت بے کرو طبع آزمائی

شہری عمر رسیدہ بہ کفر و لہجہ و ضلالت
 معاہدی زمن بے شمار اندباری تعالیٰ
 محافظہ و ناصر توئی وریں سفر و دنیا
 ندارم کسے مونس و غمگسارم بجز تو
 بروز قیامت کہ ماہدگان راشود حشر
 بہ عسروہ پیر آزمانی تو مخلوق خورا
 تو آئی بخلوت نوازی دل واکراں را
 تو بلاز فہم و قیاس و گمان است یقیناً
 چہ ذی شان و قوت تورب قدر و الجلال است
 چہ جلالت کہ با دشمنان تو حلیمی و صابر
 وریں عالم ہویا کس مدوکار نہ بنیم

بمنزل رسیدہ بروے کہ گوید استقامت
 ولے رحمتت بس کثیر است و اکثر خدایا
 شدم غرق بروغم مرا آرازیں فخر و دنیا
 ندارم رفیقے وریں منزل ناگوارم بجز تو
 مسکن شرمسارم خدایا بہ فضلت ہم حصر
 تو رازق علی قدر رسائی تو مملوک خورا
 تو آئی بہ جلوت شناسی دل شاگرداں را
 کسے راندہ زبید کہ گوید بہ حمدت قریناً
 تو غالب علی امر خود بنظیر ہشیال است
 چہ عفتوت کہ با غاصباں تور حبیبی و عاقر
 و دوواست است سمت بجز تو سزاوار نہ بنیم

اسیری ندانی دل من شدہ خون ہر جا
 کہ انسان زبد قسمتی شدہ ظلوماً جہولا

(۴)

نعت شریف

ز صفتِ اَلہ است جلالِ محمد
 نشد مجتمع در وجودِ کے
 تو شیدائے حق لقاے جیبت
 و فہد کے شانِ سفرِ پیہر
 تو خواہی اگر دولتِ دین و دنیا
 فلاحِ دو عالم ترا گر قبول است
 تو مجھ نوائے بے گناہی ہر گوش
 گرفتارِ حرص و ہوا تو بلا شک !
 پر نسبتِ کذب را بہ صدقِ پیہر
 تو مغرور بر شمت و ثروت خود
 ز حالِ نبی گر تو خواہی حدیثے
 بروزِ حشر تشنگانِ ازل را
 بروزِ حشر پریم کا اَلہ
 بوقتِ اذال و اوہ خوش حالی شیریں

ز وصفِ رحیم است جمالِ محمد
 جلالِ محمد جمالِ محمد
 مرا بس غنیمتِ جمالِ محمد
 مگر واقفے از کمالِ محمد !
 نگہ وار خدارا مشائی محمد
 طلب کن محبت بہ آلِ محمد
 تو رنجیدہ از مقالِ محمد
 نیابی تو ہرگز مشائی محمد
 شد نیرزد آلِ محمد
 بقیعے نیابی ز ملایِ محمد
 بہرین از او پیسہ ز حالِ محمد
 میسر شود از زلالِ محمد
 بدستِ محمد جلالِ محمد
 عیالی شد تعشقِ جلالِ محمد

زہدیت بلرزند ہمہ اہل و نیا
 عجب رحمت حق پر کل محبم
 و جاسبت نجابت قدم بوس او اند
 تو گستاخ و رشاک احمد سیمبر
 خوشاول کہ حق و منور و معبود
 کسانیکہ آزند تفاوت مانا و
 رخ انور شیخ شتر از بدر کمال
 کمال بدر را زوال است لازم
 بگفتا شنو موسیٰ لہن ترانی
 یکے را جواب و بدیگر متنہ
 چہ پرسی کوائف ز مہجور نا کام
 چہ مکروہ و غیر استوار اند لذائد
 صدائے سوؤن پایید ز ہر سو
 اکابر سلاطین عالم نگوں سر
 فلکندہ تندرزل بہ ایوان کسری

چہ پرسی سخن از جلال محمد
 کمال ہست این از جمال محمد
 ہمین است بظاہر کمال محمد
 بترس از بلائے جلال محمد
 ز مہر صحابہ و آل محمد
 میان صحابہ و آل محمد
 کہ شد منفصل از جمال محمد
 نہ تا بد زوالے کمال محمد
 ولے سبلی و بدین جمال محمد
 ورین است نصیبت کمال محمد
 ز واصل ہر س از وصال محمد
 مگر لذتے از وصال محمد
 چہ خوش کار کروند رجال محمد
 ز خوف جلال رجال محمد
 چہ گویم سخن از جلال محمد

استیری چہ تو ملول و پریشان
 کہ داری محمد و آل محمد

(۵)

مبارک تر اے فدائے محمد
 غنیمت شمارم مرا گر خدا را
 بروزی قیامت مرا بس امید است
 زور و ولیم خاطر م شاد و کام است
 ز تقوی ترا گر خیال است و زول
 و فاور جهان است عنقا و لیکن
 بہ نور خدا است مدغم بلا شک
 چہ گوئی سخن از کریمان عالم
 چہ خوش قول حق است ز اقول قرآن
 ز کفر و ضلالت جہاں شد منترہ
 ز اعدائے ملت مراجع ہر اس است
 فلاح و دو عالم نصیب کسالی شد
 مرا ای تمنا بول است بعد شوق
 یہود و نصائے ہمدنی الحقیقت
 خدا را شناسید کہ حق است لایب

خدا شد فدای فدائے محمد
 میبسر شود خاک پائے محمد
 کہ وارم یقیناً وعائے محمد
 زاکسیر بہتر ووائے محمد
 فرا مشش کن ہو وہائے محمد
 ز انصار پس از وفائے محمد
 بقائے محمد فناے محمد
 جمل اند پیش عطاءے محمد
 رضائے خدا است رضاے محمد
 چہ حکم نہاوند بنائے محمد
 کہ وارم یقیناً پناہ محمد
 کہ دیدند بہ ایمان لقائے محمد
 ز بے بخت شوم گرفتارے محمد
 کنند اعتراف از روائے محمد
 بہر کس چنین بود صدائے محمد

عبادت نہ زبید کسے را بجز او ہمیں بود ہر کس ندائے محمد
 غمش کن اسپری زبان ستائش
 خدا خود گوید ثنائے محمد

(۶)

نعت شریف

<p>زہے فخر یہ حمدش زباں گروا تم کنم ز رحمت بود گر بہ فضلش مکالم کنم رواست بریں ناز اگر جانفشانم کنم کہ خود را نہ غیر و جوش را نام کنم جہاں را بدوں، ہمنشینم چہ خواہم کنم دل پر غنارا توں مہر باہم کنم بہ پار است ولم بیایاں بر باہم کنم عجب ہے نیاز اند چرا آہ فغانم کنم یکے از ہزار حمد نہ ہرگز توام کنم صنم گر شود خوش ولم خونچکانم کنم شود عمر بہ ذکرش اگر آن بیام کنم</p>	<p>بہ ذکر حبیب خدا تم ز باہم کنم مرا از دوست جز ایں ز پروردگار بہ حسن و نگارش رہو است عقل مرا ز جام محبت بدہ سائید و مہدم کوئے یار من بہ زباغ جہاں لے شبہ باہ و پزاری و دیگر لطائف خیل وصال صنم نہ شود گر میتسر چہ غم زہم حسیناں نداری خبر اے ولم زہر مومنم گر بیان ستائش کنم ولم بہت مجروح ز تیر نگاہ کتاب شناور مشور اندر میں بکہ بہت لے کنار</p>
---	---

اسپری تو در بندہ الفت غنیمت شمر

نہ زبید زباں بر شکایت روا تم کنم

نعت شریف (۷)

کہ چشمِ حزین را پیما شکبارم کنم
چنین نقشِ خوش را بہ قلم نگارم کنم
ز فضلش کہ خوراکِ دانش شمارم کنم
سز و نفسِ خود را اگر خاکسارم کنم
بجا است اگر بر پیش جاننارم کنم
ز جہش سزد من اگر و لفظارم کنم
توانم بعد نماز اگر افتخارم کنم
بیرم صمدم اگر انتظارم کنم
سزد گر بریں بسقنت شمسارم کنم

ولم را بہ ذکرش چنانا بیقرارم کنم
عجب سیرتے دلربا عوتے ہمیش
منم خاکِ پائے حبیبِ خداے تیر
غیر دوسرا بد عظیم و خلیق و نجیب
ز شمس و قمر خوشتر و خوبرو یار من
نہ بندہ بہ کس آنکہ دیدہ سے اورش
چنین مروتے پر چنانا شہسوارے عرب
بسوزم مثالِ شرحِ پیر و معاش بہ شب
اسیری زبا و گناہ بر سرِ عاصیاں

اسیری بعد عجزِ حسین بر زمین نیاز
کہ لطفش پئے مغفرتِ مشکبارم کنم

نعت شریف (۸)

کہ بالا ز فہم است ذاتِ محمد
نگنجد و آں بیچ چرا و چگونه

چہ گویم سخن و رحمتِ محمد
حیاتِ بشر را مکمل نمونہ

چه خوش باو بی با صفا با کرامت
 خلیق و شفیق و کرم گستر ما
 تهور شجاعت نشانش خصوصی
 ز فیضش روان اند عیون تا قیامت
 و گرانمایا بر فضیلت عطا شد
 ز معراج او برتری آشکار است
 کلید و رحمتش است بدستش
 حقیق شفاعت ندادند کسی را
 امام و خلیفہ رسولان اعظم
 محمد و احمد چه خوش اند اسما
 ظهورش اگر چه پس ہر بی شد
 طریق است کہ در مجلس شاہ عالم
 و گرانمایا مثل عیسیٰ و موسیٰ
 حیاتم بدال بر ثنا است متون

فلاح و و عالم ز صدش علامت
 فقیر و امیر و عجب مہتر ما
 از و حل گرفتند روی موسی
 ز عشقش یقین وال قیام است
 کہ کشتی شان را نبی نافرماند
 ز خیم نبوت تفضل بکار است
 امامت بمیدان شتر است نصیبش
 مکر احمد مجتبیٰ مصطفیٰ را
 حدیث است انا سید ولد آدم
 نبی خدا است اسم ہامسی
 بفضل خدا مرتبش ہم علی شد
 کنند مشہر آمد شاہ عالم
 نقیبان بدمد پیش احمد قضا
 کہ ممدوح علی است بہ معرفت موصو

اسپیری گرفتار زلف پیبر

خلاصی نخواہد ز بند پیبر!

— (پی) —

⑨

نعت شریف

کہ بنیم رخ و لبر و لستال من
 جیبِ خود را شنیدم ندیدم
 کہ شاید بہ بنیم جمالِ رخ او
 مزین بہ حسن و جمال و گہرا
 کہ در جستجو اش منم رفته بودم
 تو تبرز مجنوں پریشاں و فرسود
 و شرب برو جانبِ آلِ خدا را
 در آغا نجات گرفتارِ فسق است
 تو گروی بجزو جہاں در حصول
 بسوئے ویاہِ حبیبِ سیکیم
 بدرگاہِ عالی مقامے رسیدم
 بخواندم درودِ سلا با ارادت
 سکون و قرارم بدولِ گشتہ بیت
 ہر اسر تغیر نمودہ نمونے من

جسے جستجو کروم اندر جہاں من
 بہ ہر جا کہ رفتم بہ ہر کس کہ دیدم
 سراپمہ رفتم بہر سو بہر کو !
 گلستانِ عالم شگفتہ بہ گلہا
 پدیدم مہرا و لیکن ندیدم
 بزرگے چوں بر من نگہ کرو فرمود
 مدینہ کہ نامش و گراست لطفی
 و آغا مراد طلبکارِ حق است
 و آغا و ہر ویست کہ در جستجو اش
 شنیدم چو سخنش طریقے گرفتم
 رسیدہ با آغا پئے و رگرفت
 بطرز نیاز و خلوص و عقیدت
 یقین والِ عجب کیف برین گزشتہ
 نگندہ ز نورش تجلی سوسے من

بہ حسن و بخوبی معلیٰ دل من
 مرا ابھی خوش ز عقل و عنایت
 یقین وال بدارمی اگر دین و دانش
 تو گوئی کہ با وقعت و عز و شان است
 طعاعے زمان جویں خوش نماید
 ز کسرے و قیصر او بہتر بہ عظمت
 بہ ایشاں بدو ند کہ آل رافنائیت
 رسولی خداوند تعالیٰ تبارک

بیک نظر کرد او بچلی دل من !
 فراست و دانش ز من گشت بخت
 شنوتا بگویم ز نام و نشانش
 شہ و دوسرا سرور و وہبان است
 لباس و ریدہ اورا خوش نماید
 فقیرانہ صورت امیرانہ سیرت
 او عجبے بدارو کہ آل رافنائیت
 محمد و محمود و احمد مبارک

اسیری غلام غلامان احمد !
 دعاگو مدح و ثنا خوان احمد

نعت شریف

نوٹ: ایک تصدیقہ نعتیہ در شان مبارک جناب رسالت مآب مفتخر
 موجودات رحمت اللعالمین شفیع المذنبین انیس الغریبین سیدنا و نبیا
 و مولانا احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم از کلک گوہرین
 یکے از شرفاء ہند و نژاد کہ اسم گرامی اش بھائی رامیشور سنگھ ایم نائے

مستوطن بہ صوبہ بہار و متعلق بہ مخفی است۔ برسر اوراق سہفتہ وارد اخبار
 حمایت اسلام لاہور منظر ۱۶ جولائی ۱۹۳۶ء عیسوی بنظر مانتا و
 قصیدہ فی الحقیقت بسیار مرغوب و دلپذیر است۔ و پرکشادہ ولی و
 وسیع النظری و قابلیت و استعداد شاعر و لالت میکند۔ قلم از چہد بافت
 شاعر معروف بجد مسرور و متاثر شدہ ایں قصیدہ بہ مجلس میلا و شریف
 شرف خواندگی یافت۔ تعلیم یافتہ مسلم برادران وطن ایں طریق گرفتہ اند
 کہ مجلس میلا و شریف غیر مسلم برادران وطن را لخص شمولیت دعوت
 می دهند و از ایشان توقع دارند کہ وے و نشان پیغمبر اسلام صلے الہیہ
 علیہ وسلم خیالات خود را ظاہر کنند۔ آل بیچارگان بخمال ہر و بعض زیدی
 چیزے اندنشر و نظم گویند۔ بعض اوقات ہرچہ از زباں گویند با دل شان
 موافقت نکند۔ ایں قصیدہ مخفی ہم از زمرہ آنست۔ شاعر مدوح
 رسول عربی صلے الہیہ علیہ وسلم را ہاوی جہاں و بنی آخر زمان بیکدم تسلیم میکند
 و ہمیں دم خود را بندمرہ انش نگر واند۔ بل بطریق تقاضا خود را ہندی ہندو
 مشرب میگوید۔ شاعر بہ ایں اعتراف مسلم برادران وطن را خوش و ممنون
 میکند و تبرسد بہا و اہند و برادران خود اورا بہ طعن و تشنیع و بدگوئی یاد کنند
 نزد عاقلان ایں قسم طرز عمل مقبول نیست۔ وے گویند کہ ہر علم را
 عمل لازم است۔ عالم بے عمل مثل ابراست کہ نئے بارہ۔ سعادت

عقبتے و بر شد و ہدایت۔ بجز تا بید خدا میسر نمی آید۔ از اعترافات بچوں
 قسم بیج نتایج مستنبط نشوند۔ حق این است کہ این قصیدہ و نعتیہ ہدایت
 ہر مکتبم برانگیخت۔ چند اشعار فقیدہ بحجاب آن قصیدہ از غامض غامض
 من مرقوم شدند۔ اولاً قصیدہ نعتیہ مخفی براسیہ نیافتہ بیج اہل مذاق
 درج میکنم۔ بعدش قصیدہ خود را رقم خواہم کرد۔ و قصیدہ مشفقہ مشفقہ
 صاحب این است۔

حقا کہ تو از پیش حق بہر جا پہنچیدی
 و زہر چہ تو فرمودم بر خلق رحمت گسری
 عظمت سرے دہر را مانند شمس غوری
 و اگر وہ ستر گراں و رکندہ حق تپیدہ
 ہر قوم دار و ہاوی لغتہ جہاں را زہری
 یا رحمت اللعالمی و زہر چہ تو فرمودی
 لیکن بشانے گفتہ از ہر چہ تو فرمودی
 زان دانستہ مصطفیٰ نورانی از ہری

لے آندہستی و عرب گشتاں را زہری
 تو را حق نمودہ اسرار ہا بکشود ہا
 کشتی امت در ہلا تو دیدہ گشتی نا خدا
 عرض است این کون مکان حق است ہر اندر
 اسلام را تو گفتہ خدا صراط مستقیم
 ہستی شفیع الدین لے ہادی دین میں
 ہندی سہد و مشربم من امتی تو انیم
 من راسخ و دین خود وارم لے حق آستانہ

مخفی کا زہر کا بید زحق سد تبوہ ہا
 زان گفٹہ لے خیر لوسے از فکر کن بالاتری

قصیدہ جو ابیہ حسبِ قیل است

(۱۱)

نعت شریف

ہاوی توئی اندر جہاں گم رہو اں راز مہری
 آخ زماں را تو نبی اندر دو عالم اکبری
 رشکِ سولانِ خدائی و ز شالی ہم بہتری
 جو دو واضح انکار و اتقار خوگری؛
 بسیار خوباں دیدام لیکن تو چیزے ویرگی
 فخر شہاں بر آستانت بہر ویر یوزہ گری
 دیدم چو جلوہ رخ تاباں وز لطف غنبری
 حل کروم جملہ وقائق را بہ فکر سہ سری
 کثرت بہ تو واوند بعقبے آشنکال کوثری
 نسبت نداشتند با محمد چہ مجال مہ سری
 قرباں بریں طرزت دل آرمی بی بی لہری
 خلوت گہرِ قلبت تجلی گاہ حق ہم انوری

اے آنکہ ہستی بہر جہاں مہری
 سوئے او عینے انبیا محتس زماں و رہنما
 از حق تعالی بہت لُقبہ رحمتہ اللعالمین
 صفت تو بالا بہت ز فکر من اما المرسلین
 شد بہ تو فضل کرد کار لامکان و لایزائی
 فقرت بہ اوج اقتدار و ہم امانت سیدل
 آہ شد ز من عقل و فراست قرار و نو دوسری
 اسرار ہا را ہستی کلید و باب علم منہتی
 بخشیدہ بودند ہر نبی را بہر چہ دیدند مصلحت
 اسکندر و دارا بہ شاہان عالم سرفراز
 گرویدہ گروی خوشیگان بگناہگان را بیجاں
 شد پارہ پارہ طور سینا ز مرے صیقا

رفتی بہ تعلیمت صلیٰ علیٰ عرش بریں چہ اطہری
 دیگر ندامت را تو ناسخ بر ہمہ تو ظاہری
 النور حق را کاشفی و جلود ہا را منظرہری
 خواہم بدول مخفی شود ظاہر طفل سروری
 کن قبل آں بر آئینت دم ز جسم عنہری
 شادوم کہ بنیم صر ترا عالی خیال و برتری
 بخشنی من این دولت ایماں پر حمت گہری

ارض مقدس موسیٰ فاطمہ ز راہ احترام
 آمد طلوع چوں شمس و بیں ماہ و کواکب را چکار
 صوت مبارک بہت قرآن چہ عجیب مجزبیاں
 وانم تو راسخ در طرفیت اسے برادر ہوطن
 ہر علم را لازم عمل نر و عقیدان جہاں
 خوشم کہ واری این عقیدت با محمد مصطفیٰ
 صد شکر تو آرم بجائے خالق ہر دوسرا

و رحمت تو عاجز اسپر کی بے بشنا بیٹوا

از فکر من مقاومت ارفع و بالاتری

(۱۲)

سفر و نیا

بہر کستی حزیں و بہتر حالے
 اسباب زینت و عیش و خوش حالی
 منعم و محتشم مقتدر ہستی
 بہر ہستی طول و مختصر تو

پر سیدم ز ولم منتشر حالے
 تو بر فرش خاکی سہہ واری ہا
 تو ز لطف و کرم بہرور ہستی
 با این سامان عیش و مسرت تو

دارم سفر و راز و خط سیرت
 نیست آرام جز بسوزن مسافرا
 کردند اصل قلع و برید مارا
 یوم میشتاق فراموش تمام کردم
 محب وطن از غریب آموز
 قدر گل بلی صدوا داند
 بے یار این جا سرانہ نماید خوش
 موت کہ شد ملاقی بے یار خوشتر
 موت پانکال حیات و دام وارد
 وانه زیر زمین تاشد مدفون
 بار و رنشد بے گلہائے بوقلمون

دارِ قافست اسیری مشوغافل

کار نسیکو مکن تماشوی کامل

(۱۳)

زمانہ حاضرہ

جہاں راہِ گوشِ زمان را در زمانہ میں
 بجز ورتلاطم فضا اندر طوفان برپا است
 فدایاں بر افست شمال را وادہ انداز دست
 زمان بے عجب و در خرام ناز با زینت
 مبارک ترا این زمانہ کے شیدائے مغرب
 زمان مرو نامروزن در شکل نظری اند
 تو محو تماشہ و مصروف کار بد حال
 بہ اتباع فیشن شعائر را وادہ اند بر باد
 خدا کار فلاح می طلبد بے استمداد این
 حصول معاش را قدم سے وادہ اند بریل
 بدال سے ہوس نیابی ایام را حسب الخواہ
 اصولِ ماحوت نہادہ اند بر طاق نیال
 بجز تم کہ دینِ خدا را کشتی در گرداب است

سکون و قرار نیست کہ را این چہ کار ہے بنیم
 بہار شد معراز نگہت گل را خار ہے بنیم
 مزین بہ حسن صنف نازک را و کار ہے بنیم
 مناظر حیا سوز سر راہ و بازار ہے بنیم
 ذن و مرو مال را بہم مصروف کار ہے بنیم
 تلبس عینیں موجب بس ننگ و عیب ہے بنیم
 یقین وال مال خبیثاں و را از کار ہے بنیم
 جواب صنم را دلیکن و را انکار ہے بنیم
 دلیکن تہات قوم را در ادبار ہے بنیم
 مقام تاسف کہ شاں را در افکار ہے بنیم
 مقدر بہر نوع اقبقتہ کر و کار ہے بنیم
 سہہ مو منال را بہم و سپے آزاد ہے بنیم
 بہر منتیان شرع را در شرار ہے بنیم

بہ دور قمر حیف کہ این مجلا آثار سے بینم
 ز نام حکومت بہ تخیل اشار سے بینم
 وعید خدای یقیناً و اقرار سے بینم
 سیئہ مقرب حسنات الا برار سے بینم
 ز بد نامیت غوغہا را اور اخبار سے بینم

اسیری نور غم بسختی روز و شب اینجا
 کہ بخشش بعقبہ بدست آمر زگار سے بینم

عناد و جہالت کہ بر حسد و غیبت و نخوت
 امن و امان شد مخلص کار عالم پر ہم
 بترس از عقوبت کہ مختل بر آید از مختل
 گناہ شیوہ ہر نبی آدم است در عالم
 تو کار عبث را گزینی کہ با شعر پر و اختی

(۱۳)

بے ثباتی عالم

ثبات و فراز نیست دریں عالم ناپا بیدار
 وجودت دلیل است وجود خدائے کردگار
 نشاید بجز خدمت خالق تو اضع انکسار
 تو محدود و بخشش بہت کجا است راہ فرار
 پس آل نہ زبید ترا کہ شوی ناشکر گزار
 لسان بیباں واد کنی تا شمار اختیار

تو مثل جناب اندرین بحر بے پایاں کنار
 ز لاشے تو آمد وجود اندر از سوسے عدم
 چراغہ بر جہانتے کہ چیزیت مستعار
 نہ بینی خدا را مگر بہ نسبت در نظر او
 شدی بہر و را از نعیم خدا صبح و مسا
 بشکل ستودہ ترا خلق نمود بہر شرف

زین را بہ کلہا مزین نموده بہر تو
 تو بندہ گنہگار و عاصی پراز سہو و خطا
 مقام فنا است بقانیت کسے اندیں
 بندہ سر سجدہ بہ پیش تہائے ذوالجلال
 نے بیوفنا و لستان است و نیا پر فریب
 کجا سرفرازاں کہ کوس لمن الملک زند
 تہی دست نیر زمین اندر بعد سرت بول

سما را بہ شمس و قمر تا کند لسیل و نہار
 ترا با پیدت کہ گزینی سبیل اعتذار
 خودی کار شیطاں تو شو بندہ پردر دگار
 متاب سرز حق گر تو مستی بول نصفت شکار
 بعشوہ کند کار خود و مرو با نیر ہوشیار
 کجا مرہ جبینان خوش رو پر می ش گلخوار
 بخاک و نچول بے معین و ز بول زار و زار

اسیری چین است رسم جہاں ابتدا
 سپر سجدہ کار عالم بگو بالا اختصار

(۱۵)

واقعہ یک شب

حبیب خدا یک شب ز جرم صد لقیہ
 شبانہ کہ مردم خواب و چشم می بودند
 ز خواب چوں شدہ بیدار جناب عائشہ
 بہاندلس پریشیاں و مشوش و حیران

بسوئے یقین تشریف بروند ناویدہ
 رسول خدا بود سر بسجدہ آہیدہ
 نیافت شوہر خود را بہ بستر خوابیدہ
 رسول خدا چوں شد بیک دم پوشیدہ

زوہم و خیالات و قیاس گونا گوں
 زبیتِ خودش سوئے بقیع رفت ^{عائشہ}
 رسیدہ بانجا خفیہ خفیہ اُم پاک
 بہ نظر تماشایید مطلوب خود را
 انیس غریبان روئے خود بر خاک پاک
 باہ و بزاری بہر قوم مرحوم
 نبی سر بسجودہ بر زمین گورستان
 شیخ الامم ہم رفت بہ عقب ^{عائشہ}
 رسول خدا بر منکشف شد احوال
 نبی دست شققت را نہادہ بر پیش
 چرا و کجا رفتید پیر سید ^{عائشہ}
 دفاشوہ اہل و فادہ ہر مسلک
 شنیدہ نبی چون این خطاب ^{عائشہ}
 بزم و رقیع پیش خدیج ^{عائشہ}
 برائے کسانیکہ عزیز اندہ چو جام
 تماشایید ول وادم کہ در میدان حشر
 دعائے من عامی ہمین است بہر لحظہ

ولی مضطرب و مضطربہ و ترسیدہ
 کہ بنید جمال شوہر سے کہ گرویدہ
 مبادا کند خیر الوئے را رنجیدہ
 بطرز فدائے زنگر و زویدہ !
 جبین خودش را بہ تضرع مالیدہ
 سارا وریدہ زمیں جنبانیدہ
 و حرم مطہر رفت بقلب شرمیدہ
 کہ بر بستر خودش بشکل خوابیدہ
 چو از بقیار می بنت بوکرا جنبیدہ
 کہ چوں بید بسینہ اندرش بود از دیدہ
 بہ اندر ششم حقا کہ بودم خمیدہ
 ندیدہ ز تو بہتر کسی نہ شنویدہ
 مکلف شدند پیر بتولی تازویدہ
 بسجدہ نہادم سر بہ عجز و نالییدہ
 ولے در پٹھ عیال خودش را غوفیدہ
 بہ نیم مطیعاں خودم را بخشیدہ
 اسپری مطیعاں در شود گروانیدہ

(۱۶)

نعت شریف

عجب شایق احمد کبیر الرسل است
 او ختم رسولان سر و لبو آدم
 ظهورش اگر چه پس ہر نبی شد
 بو قتیکہ آدم بودے بجز گل
 نوید مسیحا و مطلوب مومنے
 نجاتِ خلیل شد ز آتش کہ احمد
 جناب سمائل زگر و ذبیح رست
 ز طوفان برآمد بہ کشتی نبی نوح
 عیسیٰ آدم فی الکتاب است مسطور
 بہ حشر مدائے زہر نفس نفسی
 بروز قیامت علم فضیلت
 حقایق نہاں را بہ دنیا عیاں کرد
 جہ اخلاق و علم و فضائل مناقب
 سرریہ نبوت منزلی بہ او محمد

امام است خلیل است خیر الرسل است
 شیعہ الامم است آخر الرسل است
 بدعا اش و سے پیش دیگر رسل است
 نبی بود احمد منیر الرسل است
 دعائے خلیل است خیر الرسل است
 بہ صلہش نہاں بود ظہیر الرسل است
 طفیل محمد مجیب الرسل است
 بحق محمد نصیر الرسل است
 اجابت بحقش بشیر الرسل است
 دعائے الامم چہ خیر الرسل است
 دست محمد امیر الرسل است
 امین است و محسن بصیر الرسل است
 بہر نوع او افضل نظیر الرسل است
 ہدای گو کہ پیشکش خیر الرسل است

سپر وند آخر یہ خیر المرسل است
امیر المرسل است فقیر المرسل است

کلید جناب را بہ تحویل احمد
حدیث صحیح است الفقرو فخری

اسپیری شدہ قافیہ تنگِ قلم لنگ
محال است ذکرش کبیر المرسل است

(۱۷)

سرابِ دنیا

کہ حسن و فتح او بہر کس یقیناً عیاں است
ز بخشش ہمہ مرماں غافل و غیر مصوں
مصائب محن اندر ال پرالم پرفتن است
و فاعولے اونیت چرابیہ دل باطل
مخند و منج بر سرایش تو لے بندہ زرد
صبوری محال است بوقت گراں اشقیار
ز تقویٰ معر امنو وند دل اولیہ را
خلوص را نہ بینیم بجائش دروغ است از
بنامش پناہ می بریم کہ مرا کردگار است

چہ طرفہ مقام حیات ایں سرے جہاں است
بہ حسرتش سہم اہل عالم گرفتار و مفتول !
ہمہ وسعت ارتض تماشا کہے پیش من است
بہ عشوہ گری می ستاند دل مرد و غافل !
امارت غریت طریق جہاں است برادر
کشائش کند دور زیاد و خدا اغنیار !
ز باب کہم نہ و نہد گزرے اسخیار
حقیقت برفت از جہاں نظر من بر مجاز
بذکر خدا مضمینم کہ پروردگار است

کہ رونق ز او شد بعد غم و شام این جهان را
 کند پیروی تا بحر نفس فلاح بندہ او
 بہ بازار عالم بیاورد همه جنس کامل
 خلافت پیر گردیدن کسے را نشاید
 بہ علم و فضل و شجاعت مثالے داشتند
 چو حافظ مشو تختہ بند اندر دل بحر و سما
 بپاید کہ پیروں شود از سر کسے و در عالم
 ز کفرت شوی باز کنی در گذر از منور
 شمع برداست آں این خداست بگل
 تعجب را سینہ عالی ز عشق خداست خلاق
 کہ بگریست ہمہاں دم ز خبر نبی عاشق
 ترا حیف بر حیف نہ زندہ شوی کہ فکرش

اسیری بدنیہ ترا دل بہ بستن نشاید

بہ احسان عمل کن ترا دل شکستن نشاید

محمد حبیب خداست ہاوی جہاں را
 بخلق شد عطا نعمت اسوہ حسنہ او
 صحابہ پس از آن جناب نبی انس کامل
 مشو منحرف از طریقے کہ حق را نماید
 بہ زہد و بہ تقوی و اخلاق بواجبے داشتند
 پر مرغ آبی بو و خشک بر دل فرومایا
 و بود کچھ نالیست ز حسب بندے و دو عالم
 تفکر کنی گر تو اندر نظام وجودت
 تو لے اسل شرف ز پروانہ کمتر ز بلبل
 امانت سپردند بہ تو ہر الفیائے میثاق
 ہر اور بہا موز عبرت ز عشق بہانہ
 عجیبے پوئے کہ شد حق و گویا ز عشقش

نعت شریف

غیر حق ناپسند بے نام و نشان ہو
 بروں خود نقش کنم تا جز جہاں ہو
 نام مولا اسم احمد بر زبان ہو
 نیست ممکن کہ کارش را نبیاں ہو
 موجب رشد و نجات عاصیاں ہو
 تاز لطفش بہرہ ور اہل جہاں ہو
 تا کہ میل عاشقان را ز نہاں ہو
 عجب خفتہ بے خبر بر آسماں ہو
 برین رحمت محکم جانفتاں ہو
 ذوالفقار آبدارش خونچکاں ہو
 ذکر او مشکل اگر حسن بیاں ہو
 دیگرے نیست باعث کون و مکان ہو
 کس نہ اند کہ قریب لامکان ہو
 نیست کسی مثل نبی ذی عز و شان ہو

خالق ارض و سماوی عز و شان ہو
 بہت مراحضہ تمام پر اسم احمد
 آرزو دارم بوقت جان سپردن
 بس حسین است اولیٰ بقوت ہم پرست
 باو بی اہل جہاں است از خدا تا
 صاحب راج کمال است و فضیلت
 مرتبش ظاہر مزاج شہین است
 عشق اول از خدا تا بہت زایل است
 دو فدائے ملت خود نمک سائے
 دشمنان را سنگ خار است و شکست
 بس خلیق عالی صفات و بنظر است
 صاحب لوکاک لمانیت بجز او
 او مقرب کم ز تو بہین خدا بود
 سرفرازاں سرنگوں اند پیش نظرش

خوش نصیب است آن وجودیکہ بیاید
 خود پسندی خود ستانی سے دل من
 این چه عشق است کہ آسیری را بیل است
 صنعت صانع حقیقی برفدا شو
 اے صبا گو مرشد م رام شدہ کیف
 قادی ہستی اویسی تو اسیری
 نسبت ہست با اکابر از مشایخ
 من خواہم جزو مصالے و سچہ را
 عاشق رواش نہ بیند و گیرے را
 جو رہ معشوقاں اگر چہ بس شنیدیم
 روز محشر جانگداز از تشنگی شد
 خلق میگوید اسیری پارہا است
 پر خطا است و جفا است و معاصی
 بعد مرون چون مقال من شود ختم
 ضبط الفت میکنم ہر چند و لے عشق

اپیر کمال تا در و سوز نہاں ہو
 و رولِ خاطر چہ آہ و فغاں ہو
 بے عمل کے پُر ز تا شیر و بیال ہو
 مرد کمال کہ درو عشق بہاں ہو
 وہ مئے الفت کہ قلم زان رواں ہو
 بہر تہیج طائر شیریں بیال ہو
 نگاہ فرمان نیک رفتگاں ہو
 دل بہ یار و بر زبان ذکر و بیان ہو
 کس نہ بینم ہر چو مثلش و لستال ہو
 شربت و صلش نصیب عاشقاں ہو
 آب کوثر جانفزاے مومناں ہو
 کس نگوید این اگر رازش عیان ہو
 چہ عجب رب غفور گرمہرباں ہو
 از زبان حال من حمد و بیال ہو
 سر کشد تا ستر کن بنجو و بیال ہو

کار و دنیا کہ تمام کرد است اسیری
 مستقی شو تا بفضل خلد آسشیاں ہو

(۱۹)

نعت شریف

بجان و ببول من خریدار احمد
 کسے بر پدید است ویدار احمد
 مرا گر رساند بدیدار احمد
 طہیم تو بر خیز کہ بیمار احمد
 چشیدم ز کوثر چه ایشار احمد
 بوقتیکہ نگریم بہ مینار احمد
 عجب کیفیت ول است بگزار احمد
 ابو بکر زید چه ولد ار احمد
 ولے خفس ایماں بازار احمد
 منم از مقدر گرفتار احمد
 مرا بہت رغبت بہ دربار احمد
 مرا خوش نماید ز اخبار احمد
 کسے کوشید است گفتار احمد
 رسیدہ بہ خلقت پہ انکار احمد

چہ نعت عظیم است ویدار احمد
 ننگر و بدیدار عظیم مہ لقا را
 عجب نیست کہ لطف خداے و عالم
 امید شفا نیست ہرگز ز اسپر
 تو شیدائے لذت کہ فانیست ہر دم
 گزانی سفرم شود دور ز قلم
 جنماں را نخواہم کہ اندر مدینہ
 کمال است لازم تعشقی بنی را
 ہمہ جنس نایاب تو یابی و ریجا
 بجنوں بدوند الفت بہ لیلہ
 بہ لندن و پیرس ترا گرجع است
 شنیدیم جسے ذکر یوسف زینجا
 نہ شہروز اقبال فرزانگان را
 حقائق کہ بقراط اسطورہ دانند

رفعتنا لک ذکر تو فی الکتاب است
 مرانیت بلجا و ماوا بجز تو
 جهان است زنده به افکار احمد
 رحم کن توئی در سپه غفار احمد
 اسیری میندار که کردی تو ذکرش
 که رطب اللسان اند اغیار احمد

(۲۰)

نعت شریف

امید شکسته دلان یا محمد
 خلق عظیم و رمدخ تو آمد
 نوبختی نواز و کرم گستر ما
 سراجاً منیراً لقبیت بای طو
 ملقب به امی مکانت علیاً
 سلاطین عالم گدایان تو اند
 تو رحمت سراسر منم غرق عیبان
 وعائے خلیل و نوید مسیحا
 تو خرد سولان و ذکر سلیمان
 نویختی دلان یا محمد
 خدا خود بگوید چنان یا محمد
 رؤف و سخی همدردان یا محمد
 ز نوریت منور جهان یا محمد
 کمالی تو ظاهر انان یا محمد
 مرا هم ز لطفیت چشمان یا محمد
 بروم مرا آرا انان یا محمد
 مرا و همه عاشقان یا محمد
 تو محبوب و عزیز انان یا محمد

ہمہ حوریاں رقص کنال یا محمد
 بہر کوئے جنت نشاں یا محمد
 بگوئید تھے راویاں یا محمد
 بگردنہ باہ و فغاں یا محمد
 بدیوار و در سرزناں یا محمد
 بلہاں را تو روح رواں یا محمد
 کہ باطل ز نورت وواں یا محمد
 چہ احساں بہ اہل جہاں یا محمد
 چہ غمخوار ما عاصیاں یا محمد
 دل و دست تو بحر و کاں یا محمد
 تو کفنی بہ اہل جہاں یا محمد
 نگہ وار ما خاطرہاں یا محمد

مدنیہ و پائے کہ سواش بیانید
 ز خوشبوئے جسمت سراغت سالم
 ز مشک است عرق معطر ز عنبر
 بوقت وصال ہمہ عاشقانت
 بطرز فدایاں ز خود رفتہ بوزند
 خدرا تو بیشک محبت است محبوب
 تو ظلمت سرائے جہاں را مصباح
 خدرا نمودی بہ کیف حقیقی
 تو صبح و مسابہ و عاہر امت
 گدار کنی تو غنی از سخاوت
 خداست خالق منم بندہ او
 بہراج رفتی در آن وقت نازک

اسپر کی تو فرو سے ز خیر الامم بہت
 بنازم تو فخر جہاں یا محمد

عجبت از غزوات حسین و احد

ہر کسے را الفت است بہ دل با خوشیگان اندر جہاں
 زن بہ شوہر بستہ دل برادر با برادر بے گماں
 و ختمراں را پس حسین عقیدت وال بہ امم مہربان
 از سہمہ اولے ماور بہ شفقت ہمچو سہمہ پیکراں
 محبت و نیا چیز است پر ز غشوہ و لفریب و ولستاں
 چون شود مستولی بر کسے ز کوشش ننگہ در بیساں
 یک زمانہ من خیر القریں بر مسلمین کہ اندراں
 اسوٰ حضرت خیر الرسل بدہ ہنما کے پیرواں
 در عمل سبقت می برویکے برویکے بہر کمال
 تا شود حاصل خوشنودی پروردگار و وجہاں
 از محبت با احمد نبی گویم مثالی از ہزار
 تا کنی فرق بین خود و بین مومنان آں زماں
 از حسین گویم بو غزوہ اکبر ز غزوات نبی
 رستخیزے بو منظر کبیر قتل و قتال غازیان

آل صحابہ کہ لعل شہومت و شجاعت سے بند
 و دشمنان را روح فریسا شدید و سخت گیر کافران
 آل صحابہ کہ جنگ آزما و ماہرین سے بند
 کوہ و قار و جانثار صفت شکن اعدا ملکن و جاں ستاں
 حول و دشمن بر اکثر صحابہ شد مسلط لا کلام !
 منتشر گشت متنزلہنل شاہ پائے ثبات مومناں
 اہل جماعت کہ بود جانثار آخر گرفت راہ فراد
 مرو میدان آل خیر البشر لیکن نہ جہیند از ہکاں
 ابن مطلب من احمد بنی صدق و صفا سیرت مرا
 بر زبان اطہرا این خطاب زد کام سوئے و دشمنان
 از زمین برواشت یک مشت خاک زد و پوچھو کھم
 چشم شاں گشت تیرہ پائے شاں لغزید ز اثر شاں ماں
 معجزہ بود این فعل پیغمبر خارق عادت عظیم
 خود خدا فرماید این چنین فی الکتابش القرآن
 پر صحابہ چوں شد منکشف ہو و خطائے خویشاں
 بس پشیاں گشتند سقیرا رجعت نمودند جہنکاں
 بر سر میدان دیدند نبی را با عدو سینہ سپر
 مومناں یکجا شد مجتمع بہر جہل با کافران

برنیاں اسم اللہ اکبر تیغ بدست بستہ مکر
 مومنوں مصروف کار علی باذوالفقار خونچکاں
 کامرانی و نصرت بعون کردگار ذوالجلال
 شد قدم بوس احمد نبی ہادی گل اہل جہاں
 ہم ز اعدا بود جنگ شدیدین بنی و کافران
 پہنچا نہ نصرت گشت مبتدل بہ شکست غازیوں
 چوں میدان احمد نبی افتاد بفریب دشمنوں
 در ہوا شد افواہ شہادت از زبان کافریوں
 ہر کسے کو این خبر شہادت ماسنید شد بقرار
 در مدینہ شد غوغا ہوا ہر کہ و مر نامہ کنوں
 چوں شنید ایں خبر بدیکے از مومنوں آل و یار
 رفت سوئے میدان حرب و راضطراب عاشقوں
 سرگرفت جنگ پریدن شخصے آل فدائے خوش کلام
 گفت نماند سپرت گفت خیر بگر عالم ہی آخر مالم
 زد قدم پیش پیش و راضتیاق و بدین خیر الانام
 شوہرت مرو گفت با او کسے گفت خیر کجا صاحبقران
 در جنوں لغت رفت پیش آل عاشق خیر الودے
 از جہاں رفت ہر دست گفت کسے لیکن ہوا پیش پہنچاں ۔

مرحبا پر خاتون عرب با این عادت پرالم !
 دم نہ زود تا سفید چہرہ و راز و پیدن نور جہاں
 و در ہر میت مقصود خدا بود انکشافت و وسعت
 و اطاعت بہت پنہاں فطاریح مومناں اندر جہاں
 بے صحابہ بود احمد نبی کامل مکمل بیسکماں
 باتن واحد سید پیر بود پالمقابل کافراں
 نہ شود ایمان کامل کے راتانہ آرک و غسل
 حکم قرآن کہ حب نبی اولے زہر چیز جہاں
 اذدن و فرزند ماور پید و یگر اتقارب و عزیز
 ہم ز نفس خود حبت نبی خوشتر بقول واعظان
 گرترا اخلاص است و عقیدت با محمد مصطفیٰ
 گرویت معمور است اندر اذت با شیخ مذہباں
 حکم قرآن را اولے بدل تا کامل الایمان شوی
 از مثال خاتون عرب عبرت بیاموزے جواں !
 و اطاعت الفت و عمل پنہان است نہایت سعادت
 نسبت حق با احمد نبی کن ما شومی جنت مکماں
 ایں مسلماناں کہ بہت اسیری مرتبہ تنگ امرت و عار
 و عومی اسلام است و غسل لیکن بکفرت تنگ مال

نعت شریف !

شہید نگاہت منم یا رسول اللہ
 رخت بنما تا زیم یا رسول اللہ
 نگہ کنی ز راہ کرم یا رسول اللہ
 زوید پیرہ ورتا شوم یا رسول اللہ
 بریں طرز تو جمال و ہم یا رسول اللہ
 کہ بسیار خطا کار منم یا رسول اللہ
 ہو پید خفی کے کنم یا رسول اللہ
 تہو دلکشانی کنم یا رسول اللہ
 ب منیم چو راقب شوم یا رسول اللہ
 ز حسنات بیایاں چو کنم یا رسول اللہ
 توایل بہ لطف و کرم یا رسول اللہ
 بنماک ورت فنا کرم یا رسول اللہ
 عشقت پیرش رہم یا رسول اللہ
 بعین رونمایی کنم یا رسول اللہ
 بہر است مملو طم یا رسول اللہ

فدائے جمالت منم یا رسول اللہ
 فراق ت اشد من الموت جہاں را
 گہ جلوہ آرا نقاب بر رخت گاہے
 بدشت عرب طلب کردی شب انداز
 تو مستور بودی ز سر تا قدم پیشیم
 بہ ہر رنگ کہ جلوہ نمودی کرم کردی
 بہ اندر حجاب و حجاب گر بود نافہ
 بمن کنو دجیت بہ غنیمہ صبا مجدم
 بمیرم ترا اگر نہ تمیم بہ دل اندر
 عجب شان واری عجب کیون مستند
 بجور و تم نو گر اند دلبران لیکن
 ز رویم دنیا چشم جہاں خوشتر
 محبت بہ لعل جنوں را صبر ابرو
 نقاب اندر رخ انور تو بہر وار تا
 مرا بہت سوادے عشقت سیر اندر

در منہبل و ریحاں حسن کیسے ہو
چہ نسبت یقینوں میں ہے است فرہاد را
ندارم تمنا با سو حیات ہرگز

بہ زلفت بہ بندم و لم یار رسول اللہ
پسینہ بہ شیب و دم یار رسول اللہ
از جہتے تو شیریں چشم یار رسول اللہ

اسیری گوشہ نشین را بجا است کہ
ز عشقت فسانہ کنم یار رسول اللہ

نعت شریف

خوشنما زلف و رازت عاشقان را
چشم مستت پر حیا و سر مبین است
چوں بکاہد باز بسیرت در پے سعید
سرو سہی قد شدہ نظر سے پرستان
خلد را بدیک تمنا باندامت
شد ترمہ در تمام بہر ترقابل
ہستیست مثل کنوز است پرز گوہر
شہرہ خلق عظیمت و رافاق است
علم را دار المدینت گفتہ خود

بس دل آویز کیسے تو طابیل را
مثل آنست چشم آہونا قصال را
بہ خم ابرو نہ ساند و اتقال را
کے قد و لم شود آل عاشقان را
کہ شود آن کو نشد دل بستگان را
منفعل پیش رخت شد شاہدان را
توغنی سازی بجوت سائلان را
پوش آئی با دارا و شمنان را
تو کہ شودی سر بہ سر سرگران را

قصہ خضر و سکندر کس نہ داند
خوش عمل گر چه بنا زود بر حصول
مہربانی را بہر قومی خلق نمودند
پر فتن است ایل زمانہ حذر باید
پر خطر و اولیبت مسافت بس طیل است

سیر کنی از آب کوئی
تو شفیق است بے شبہ
تو نبی آخر زماں الی
من علی الاعلان گویم کلام
بے قلائیڈ گرز نشاید رہرواں را

خود فراموشی نشاید اے اسپر کی
مشیح شو در طریقت کمال را

ہفتاد و ہشت

1:50,000

